

Píše Jiří Flaišman

(E*forum, 20. 04. 2011)

Také nakladatelství Triáda učinilo zadost loňským oslavám a vydalo hned dvě máchovské publikace. Vedle nového vydání Máje, s obrazovým doprovodem Oldřicha Hamery a v pěkné grafické úpravě Markéty Jelenové, dostává se nám do rukou soubor třinácti studií-úvah **Miroslava Koloce** pod ne zcela zřetelným názvem **Ustavičné senzace poutníka Karla Hynka Máchy** (vydáno letos s vročením 2010).

Již v devadesátých letech na sebe Miroslav Koloc upozornil pozoruhodnou publikací Rozčilené cesty Karla Hynka Máchy po hradech spatřených (Kovalam 1998), v níž objevně analyzoval techniku Máchovy kresby (odhalil deformace v kresbách vzniklé přemístováním autora kolem zachycovaného objektu, využívání stereoskopického efektu, používání dalekohledu atd.), přičemž upozornil na řadu vztahů s Máchovým psaným dílem. V intencích této práce Koloc v podstatě pokračuje i ve své nové knize.

Její název se vyjasňuje hned v úvodním Vvodu připomenutím Růženy Grebeníčkové, podle níž jsou Máchovy cestovní zápisy zachycováním ustavičných senzací; tímto odkazem autor současně anoncuje, že v centru pozornosti bude ono jevové, viděné očima básníka-geniálního tvůrce. Podstata Kolocova přístupu k máchovskému materiálu by se vyjevila rychleji, pokud by za archaicky nazvaným úvodním slovem následovala nerozsáhlá část s názvem Mág, zařazená v knize do závěru. V této pasáži autor odkazuje k studii Efraima Israele z České literatury (1993), který s poukazem na studium sakrálních děl máchovské texty analyzoval na rovinách „doslovného“, symbolického, morálního a esoterického smyslu. Napětí mezi těmito rovinami je charakteristické i pro přístup samotného Koloce a je vlastně výchozím bodem jeho psaní o Máchovi. K tomu připočtíme jeho dokonalou obeznámenost s Máchovou biografií, dochovanou pozůstalostí i sekundární literaturou a pochopitelně především jeho nesmírné zaujetí Máchovým uměleckým odkazem i jeho osobností.

Autor se v knize věnuje hlavně Máchovu putování krajinou, jeho pozornost se tak často soustředí k Máchovým cestám, zvláště k těm dvěma nejznámějším - krkonošské a italské. Přesná identifikace míst, kde se Mácha nacházel, spolu s hledáním časového určení (např. za pomoci astronomického pozorování na základě slunečního světla zachyceného Máchou v akvarelech) jsou tím, co Koloce v jeho bádání zcela fascinuje. To se projeví zejména v delší stati, která dala název celé knize a v níž se zúročuje Kolocova záliba osobně zažít cestu tak, jak ji kdysi podnikl sám Mácha. Z tohoto pohledu je též příznačný text studie Kilometrůž Máchovy cesty do Itálie, jež zakončuje precizní přehled výpravy s rozpisem vzdáleností. Jinde Koloc zkoumá Máchův zápis ve

vrcholové knize Sněžky, hledá spojnice mezi jednotlivými Máchovými texty (např. Křivokladem, Deníkem na cestě do Itálie a Náčrtem Máje), podobně se zaujetím a znalostí dobových stravovacích návyků sleduje v denících a v korespondenci Máchovy zmínky o jídle. Pro příští máchology je nedocenitelné Kolocovo ohledávání dochovaných materiálů, u nichž je zapotřebí ověřovat autorství. V textu Neznámá kresba Karla Hynka Máchy autor detailně zkoumá nový přírůstek z Máchovy pozůstalosti, drobnou kresbu kláštera na Karlově, a na základě charakteristických rysů Máchovy techniky potvrzuje Máchovo autorství. Atd.

Jednoduše lze říci, že Kolocova kniha - byť má autorův přístup samozřejmě své limity - s přehledem převyšuje stohy nudného akademického psaní o Máchovi, které přinesl rok 2010.

A ještě jedna senzace na závěr: ke knize je připojen CD-ROM obsahující soupis všech dosud vydaných Májů. Věc víc než sympatická. Autor navazuje na práci sestavovatelů, jakými byl před více než sto lety jako první V. Flajšhans, dále F. Krčma, J. Kuncová či J. Stejskal a je jejich čestným pokračovatelem. Z důkladného Soupisu vydání básně Máj Karla Hynka Máchy Josefa Stejskala z roku 1990 Koloc přímo vychází, pokračuje v něm a doplňuje jej, a to mimo jiné i nově a zajímavě o obrazovou část, která přináší desítky ukázek původních vazeb, obálek, titulních listů a ilustrací. V neposlední řadě je nutné zmínit, že soupis je na disku uložen nejen ve formátu pdf, ale též ve wordu, čímž autor i nakladatel vyšli maximálně vstříc těm, kdo budou mít potřebu individuálně v soupisu pokračovat, popřípadě činit v něm opravy a doplňky.

www.ipsl.cz